

Nro. 18.

A' FELS. CSÀSZÀRNAK ÈS A. KIRÀLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÈBÖL.

*Indült Bétsböl, Pénteken Mártyiusnak 4 ik napján
1803 - ik esztendőben.*

B é t s.

Azon K a r r u s z e l (Carrousel), mellyről említettük, hogy a' Bétsi szegénység segedelmére volna szánva, tegnap tartatott, 's a' belölle be jött summa, a' Felséges Udvarnak, magoknak a' lovaglós uraknak, és a' nézőknek bőv adakozások által, 16,182 forintokra telt: a' melly summából 2500 forintok, a' katonák' szükségét szenvedő özvegyeik és árváik között való kiofztatásra Károly eö Kir. Fő Hertzegségének adattak által, 13,682 forintok pedig, a' Bétsi belső város béli hét, és külső városokban lévő 21 fő templomokhoz küldöztettek széllyel, olyan intézettel való kiofztatás végett, hogy ne' annyira a' részeseülendők sokaságára le-

gyen a' tekintet, hanem inkább arra, hogy inkább kevesebb de igazi szegényeknek, 's kivált oly szegény familiáknak, a' kik az inségtől kényszerítettvén, leg szükségesebb portékáikat vagy élelmek keresésére szükséges műszereiket, el zálogosították vagy el adták volna, olly segedelem nyujtattasson, melly által a' nyilvánosságos veszedelemből ki ragadtathassanak; 's hogy általjában, a' szegények (mint a' Gr. Trautmansdorff Ferdinand Ur aláírása alatt nyomtatásban ki adatott jelentésben ki fejeződik) ne' tsak segitteffenek, hanem, a' mennyiben tsak lehet az inségből egészfzen ki ragadtassanak. —

Felséges Urunk, az Erdély Országi Egyesült Görög hiten lévők Püspökjèt Bab János Ur eő Excellentziáját, meg különböztetett érdemeire nézve, önként való kegyelmességéből és minden taxa nélkül, Belső Titoktanátsosi rangal méltóztatott meg tisztelni.

Magyar Ország.

Pápa, Febr. 20-dikán. „Mi valamelly nehezen vártuk a' hosszúas Ősz miatt a' telet, épen olly nagyon meg untuk; mert ez Juliánus napjától fogva Juliánáig egészfzen, olly tsikorogva rekesztett bé bennünket, hogy már tsak alig győztük magunkat kenyérral és meleggel, és rég' az ideje, miólta a' szánkáknak annyi hasznokat nem vették, mint az idén, de annak is rég' az ideje hogy annyi állat és ember öszve fagyott volna, mint az idén; itt leg alább a' Bakony környékén majd minden határban találkoztak fagyott emberek; pedig — fájdalom! mi nem ditsekedhetünk ám azzal, a' mit a' minapi újság levelekben Lemberg

felől olvastunk, hogy ott ennyi amannyi fagyott embereket hoztak vissza az életre. — Itt tsupán csak egy fagyos Juhásznak akart volna az a' szerentséje esni, hogy a' melly éjjel meg fagyott más nap reggel a' Doctor Ur a' szállásra vetődött, és még jókor találta volna a' szabadításra nézve, de mikor bé megy a' fűtött szobába, boszszankodva látja, hogy már akkor a' fel puffadt fagyos legény a' forró kájha mellé van merefztve! kérdi okát a' dolognak, 's még jobban el boszszonkodhatott, midőn az egyik Juszáfztól ezt a' feleletet vette: „U r a m a' k ö d m ö n a z e n y i m, h a d d o l' v a d j o n l e l e g a l á b b r ó l l a! h o g y l e h e t n e m á r a z i l l y e n e m b e r e k k ö z t f a g y o t t a k a t e n g e f z t e l n i! A z o n b a n, j e g y e z z ü k m e g a z t i s, h o g y a z e l ő t t v a l ó e s t i v e e z a' l e g é n y a' v á r o s o n k e r e f z t ü l h a j t o t t a a' n y á j á t é s a' J u h o k s z e r e n t s é s e n h a z a i s m e n t e k a' m a g o k k ö d m ö n j e i k b e n, m e r t s e m m i t s e m i t t a k! a' j u h á l z p e d i g a' m á s k ö d m e n j é b e n s e m t u d o t t h a z a m e n n i, m e r t j ó t i v o t t a' k o r t s m á n, a' m e l l y m i a t t s z ü k s l é g e s k é p e n e l á l m o s o d o t t a z ú t o n, 's e l i s a l u d t ö r ö k r e!

A' 9-ik Febr. esett Pápai vásártis sokan meg fogják emlegetni egy darabig! Mert a' szörnyű fer nyerteg mind az árulókat mind a' vevőket úgy bé rekefztette, hogy keveset vitt háza akár ki is a' nyereségből. — Mert csak annyi nyeresége sem soknak vólt, mint egy pár 'siványnak, a' kik Londonba is be illenének kerülöknek. Az egyik ezek közzül t. i. látván hogy egy ember egy új Szüts bundára a' szekere fel ültette a' fiát, hogy azt senkinek sehadja el vinni, mihelyt el távozik az Apja, neki kerül a' Gyermeknek, 's „Fiam!

ugymond, ezt a' bundát hozá most ide Apád Urad
 ugyé? add ide fiam! meg vettem tölle 10 forint
 nyereséggel, ne egy darab kalátsot is küldött az
 Apád! “ — a' gyermek jobban meg örült a' ka-
 látsnak mint a' tsalárdsára tudott volna figyel-
 mezni, a' Bundát oda engedte; 's mikorra az Ap-
 ja vilzsa érkezett édesdeden morsolgatta a' bun-
 dáért tserébe adott kaláts maradékját. — A'
 másik még ennél is nagyobb 'sivány vólt, mert
 egy bóltossal meg alkudott hogy valami 200 fo-
 rint ára Bankótzédulát vigyen utánna a' Vendég-
 fogadóba ő réz pénzel fel fogja váltani, és min-
 den forintra egy garast fog néki fizetni. A' ból-
 tosnak tetszik a' 200 garas hirtelen nyereség, tehát
 siet utánna, ki számlálja előtte a' Vendégfogadóba
 a' 200 forint Bankót; a' 'sivány gavallér egy pa-
 pirosba szépen be takargatja 's a' kebelébe teszi;
 — „de — hiszen! ugymond, még a' másik házba
 az Atyámnál van a' réz pénz “ — 's azzal kebe-
 léből ki veszi az öszve takargatott tsumó papi-
 rost, 's le teszi a' bóltos elibe az asztalra, — „vá-
 rakozzon az Úr egy kevéssé, mindjárt kifogom
 hozni.“ A' bóltos eleget várakozik, ásitozik, va-
 karószik, még sem jön az Urfi; egyszer hozzá nyúl
 a' tsumó Bankótzédulához, hogy tsak el viszi ő
 inkább a' magáét, mint ott várakozzon, vagy majd
 fel keresi a' másik szobában. — Kezdi bontogat-
 ni, hát egy pénz ára bancó sints benne, hanem
 más hitván papiros a' mellyet a' 'sivány előre ban-
 kotzédula formába tsinált öszve 's ugy tserélte
 fel hirtelen kebeléből. — Tudakozódik felölle a'
 Vendégfogadóstól, de ez is tsak annyit tudott fe-
 lölle mondani, hogy külön szobát bérlt, nagy ebé-

det parantsolt, de az Attyát nem látta. Egy szóval a' Vendégfogadóft a' nagy ebéddel, a' bóltóft pedig a' tsumó papiroffal örökre oda hagyta. Ez még is nem melzsze vihette gonofzságát, mert kevés napok múlva egy szemes ifjú Esküdt Ur által a' Bálban Wefzprémben gyanúfágból el fogatott, gonofzsaga ki fült, de már akkor a' 200 forintot jobbára el szánkázta! hanem a' bundás 'sivány mai napig is oda van. — A' mostani szük időben féló, hogy több is fog e' féle esni; azért is igen jó szemesnek lenni mindenekre nézve.

Török Birodalom.

Konftantzinápoly, Febr. 1-ső napján. Itt egy komplótot tanultak ki, mellynek részesei azon dolgoztak, hogy az Oláh országi Hospodárt Hertzeg Ipsilandit, hamiss vádak által a' Porta előtt gyanuffá tegyék, 's meg buktassák. A' Császár azonközben a' dolgot szoros vizsgálás alá vétvén, Hertzeg Ipsilandit ártatlannak találta, melyre nézve az öfzsze-esküdteket, rágalmazóknak lenni ki hirdettette, kik között a' Moldovai Ex-Hospodár Hertzeg Suzzó, Ministerével egygyütt, és Hertzeg Hangerly, neveztetnek meg. Ez, az Archipelaguson egy puszta szigetre küldetett számkivetésbe: H. Suzzó pedig és a' Ministere több más öfzsze-esküdtekekkel egygyütt még fogva vannak.

A' Párisba rendeltetett új Török Követ Hald Effendi, Császári Status és Kabinét béli Titoknok volt ennek előtte, 's az alatt gyűjtötte a' Követség és külső udvarokat illető dolgokban való nagy esmerettséget.

Hogy az eddig itt vólt Anglus Követ Lord Elgin, igen nagy kedvességben lett légyen a' Császárnál, meg tettzik abból, hogy elindulása előtt

olyan gazdag ajándékokat kapott tőle, a' milye-
 nekkel, egy előtte való Minister sem ditsekedhetik :
 A' véle lévőek is, az első Titoknokjától fogva utol-
 só tselédjéig, minyájan betses ajándékokat kap-
 tak. A' magának adatott drágaságok között egy
 olyan vállogatott brillántokkal ki rakatott kard
 találtatik, a' mellyet az ahozértők 100 ezer fo-
 rintokra betsülnek. Éppen elindulása előtt kül-
 dött még a' Császár néhány ládákat a' hajójára,
 a' mellyek rész szerént Napkeleti finum matériák-
 kal, rész szerént egyéb Török országi ritkaságokkal
 vannak tele, 's rész szerént magának Lord Elgin-
 nek, rész szerént az Anglus Királynak vannak
 szánva.

N a g y B r i t a n n i a

L o n d o n, Febr. 10-dikén. Az Oberster
 Despard megítélésire öfzfe gyülekezett Esküdtek
 és Bírák, tegnap délelőtti 9 órakor ismét öfzfe-
 gyülekeztek, hogy 12 személyeket, mint Des-
 pardal a' Felségárulásban és a' katonák eltsábit-
 tatásokban egygyet-értett öfzfeesküdteket, meg
 halgassák, és őket vagy büntetésre méltóknak len-
 ni itélik, vagy az alól feloldozzák. Előbb a' Fel-
 ség' pártfogója intézett, a' bizonyfágtétel végett
 jelen lévő személyekhez egy alkalmatosság szerént
 való beszédet, mely után mind ezek rendre elő-
 állítottak, és meghalgattak. Az után a' bün-
 tetendőök pártfogója adta elő azt, a' mivel ezeket
 menteni tudta. Ennek fontosabb okoskodása eb-
 ben állott, hogy a' bizonyságok minyájan, vagy
 árulóik a' vádoltattaknak, vagy reizes társaik: kö-
 vetkezésképpen minnyájan gyanusok, 's erre nézve
 az ő szavaikat nem lehet be venni. A' Királyi
 pártfogó erre azt felelte, hogy a' bünösöknek reizes

társaik, mikor Felség ellen való bűn forgott kérdésben, 's ha ezeknek vallástételeikkel egyéb környülállások is meg égygyeztek, az Angliai törvények szerént már ennekelőtte is meghalgattattak, és vallástételek helybehagyatott. Azután fel állott Lord Ellenborough az ítélőszék Elölülője is, és egy igen érzékeny beszédet mondott el az Esküdtek előtt, szíveikre kötvén, hogy melly iszonyú bűn légyen az olyan, a' milyennel ezek az ítélőszék eleibe állittatott személlyek vádoltatnak, 's hogy az ilyen nemű bűnösök ellen, a' kiknek messterkedéseiknek büntetetlenül való hagyattatása, az egész társasági élet fundamentomát megháborithatná, leg nagyobb keménységgel kellene viseltetni. Tegnap reggeli 9 orától fogva ma reggeli 6-ig tanátskozott az Esküdtek' ítélőszéke. Egygyike a' vádoltatott személlyeknek az ítélőszék elől még előre elvitetett, minthogy senki sem találta, a' ki ellene bizonytságot akart volna tenni. A' tizenegy közzül, kilentzet, bűnösnek lenni vallottak az Esküdtek: kettőről pedig úgy ítéltek, hogy nem bűnösök. —

Mind ezek után ismét elő hozattatott Oberster Despard is, a' kihez és az ő bűnösöknek lenni íteltetett 9 társaihoz, egy oly szívreható beszédet intézett a' nevezett Elölülő Lord Ellenborough, hogy többire minden jelenlévőket könnyhullatásra indított — 's az után ki mondotta azon sententziát, melly az Angliai törvény könyvben az ilyen bűnösök ellen írva találtatik: — „Ezek, úgymond, fel akasztatnak; azután az ő hasaik fel hasittatnak, és belső részeik kivétnak; fejek vétetik; és testek darabokra vagdaltatik: hanem mind ezek a' felakasztatás után azután mennek vélek

véghez, minekutánna az ő megfojlódásokat halál követte.

London Fébr. 12-dikén. A' nevezetes Sir Sidney Smith, egy más személlyel egygyütt, a' ki nem neveztetik meg, Ministereinktől vett bizonyos rendelésekkel, Egyiptom felé el-evezett. Azt mondják, hogy az ő mostani oda való küldődése, a' Frantzia Oberstet Sebastiani' Levantei utazásainak következése vólna.

Napkeleti Indiába, két útan is, t. i. szárazon 's vizen, nagy siettséggel való fontos izeneteket küldött az Országlószék.

Parlamentalis Dolgok.

Az Alsó Házban elő fordúlt tárgyak között leg fontosabb vólt ezen hónap' 8-ikán a' Bankó állapotja. A' Finántziára ügyelő Minister Addington azt javasolta, hogy a' pengő pénzel az arannyal vagy ezüsttel való fizetést, a' Bankóban jó lenne még egy ideig el nem kezdeni. Nintsen most miért kérdezni azt, hogy akkór, midőn a' Bankó a' pengő pénzel való fizetést félbe szakasztotta, jót tett e', vagy rosszat. A' tapasztalás eléggé meg bizonyította, hogy azt mivelni hasznos vólt. Még kevesebbé szükséges annak megmútatásán törekedni, hogy melly erős fundamentomon álljon a' mi Bankónk: jul tudjuk ezt minnyájan. Meg azok is, a' kik előbb helybe nem hagyták a' pengő pénzel való fizetésnek megszüntetődésit, meg esmerték azután, hogy ez az egyfzer elővétetett eszköz oly hasznos volna, hogy attól el állani nem lenne tanátsos. A' dolog az Anglia 's az Europai több országok között való vekselezés (pénzváltás) állapotján fundalódott. Az idittók meg most is az; mivelhogy, ha szintén neve

kedett is váltópapiroffaink betsek az utóbbi Parla-
mentomi ülésektől fogva : tsakugyan nem olyan
kedvező lában állanak még ma is, hogy azon
hasznos eszközöktől, mellyeknek ily kedvező kö-
vetkezéseiket szemléltük, eltávazhassunk. A' Ham-
burgi Bankóval párasok vagyunk (váltó leveleink
egy betsüek). Az Amsterdamiakon nyerünk vala-
mit: hanem, hogy pengő pénzt a' száraz Euro-
pából érettek sokat kaphassunk, nem remélhetjük.
Mihelyest a' Status Bankója a' váltótzédulákkal va-
ló fizetést félbe szakasztaná, minden Angliai ma-
gános Bankókból a' váltótzédulák, minthogy a'
száraz Európában kész pénzért fel nem tseréltethet-
nek, abba folynának öszsze: a' melly környülállás
szükségesképpen nagy zürzavart okozhatna. Ide
járul, hogy három egymásután következett eszten-
dők alatt, több mint 200 millió forintokat kellett
gabonáért idegen országokra kiküldenünk, &c.

T i e r n e y ellent mondott Addingtonnak: —
Ha, úgymond, fenn akarunk békefég idején vala-
mely eszközt tartani, a' melyhez hadakozás idején
nyúltunk volt, szükség, hogy egyéb okaink legye-
nek, mint akkor. Előbb, hogy sem egy ilyen fon-
tos projektom a' Parlamentom eleibe terjesztetett,
szükség lett volna, hogy egy Kommissió neveztes-
sen ki a' Bánkó állapotjának megvizsgálására. Egy
ilyen megvizsgálása történt annak az 1797-ik esz-
tendőben: az ólta tsak a' Bankó Igazgatói tudják
annak miben-létét. Meg kell mondanunk, hová
tettük 1797-ik esztendőből fogva bé vett 60 millió
nevekedésit a' Bánkónak, &c. — Szavait így re-
készttette be a' nevezett Orátor: — „

„Egy idő ólta tsak nem módiba jött köztünk
azért panaszkodni, hogy egygyik parlamentalis

társunk (Pitt) oly sokáig meg nem jelen üléseinkben. En magam különösen sajnálom, hogy ő, a' mi máii ülésünkben jelen nintsen, mert kétség kívül véllem egy értelemben volna (Minister Addington ezen szókra rázta a' fejét; Tierney pedig ahoz képpest folytatta a' beszédet) — Valósággal, úgy mond, az előbbeni Finantzminister (Pitt) midőn a' pengő pénzel való fizetést félbe szakasztotta, a' maga indittó okait hofzszas előadásban terjesztette a' Parlamentom eleibe: tehát szükséges képpen egy értelemben van vélem, az az, azt tartja, hogy ha azon eszközt, mellynek elővétetetését ő szükségesnek ítélte volt fontos okokkal javasolni, tovább is használni akarjuk, szükség, hogy az okokat, mellyek erre indítanak, adjuk elő. Külömben majd azt fogja a' közönség gondolni, hogy nem lett volna szükség a' dologra; a' Bankó el mulatja a' maga megigazítására való jó alkalmatosságot, 's Ministereink a' Bankó Direktorok társaiknak fognak inkább tartatni, mint a' nemzeti hitel igaz sáfárjainak.

Fox, egy forma vélekedésben vólt Tierneyvel. — „A' dolognak egy Kommissió által leendő megvizsgálata, úgymond, nagy világosságot nyujtana. A' Bankó - Direktoroknak magokviselteket leg kissebb gyanuba sem hozhatjuk; ők azt mondják, hogy azonnal készek pengő pénzel fizetni, mihelyest a' Ministerek arra nekik hatalmat engednek. Ha ők, mint Bankósok, semmi veszedelmet nem látnak a' váltó-papírossal való fizetés' további folytatásának félbeszakasztásában: illő meg vizgálni, hogy annak mitsoda egyéb politikai oka lehet. Ha van oka: illő tudnunk.

Lord Hawkesbury egyszer mind felelt a' Tierney és Fox ellenvetéseikre. Minekutánna meg esmertük egyszer a' váltópapírossal való fizetésnek azon idő béli nagy haznát, midőn azt meg határoztuk, 's minekutánna esztendőkről esztendőkre meg győződünk a' felől, hogy a' pengő pénzel való fizetésnek megszüntetéséből semmi kár nem következett: szükséges, hogy jól meg gondóljuk a' dolgot, minekelötte meg változtatnók. Ha a' Bankó megvizsgálására Kommissiót neveznénk ki: féltő, hogy több kárt tennénk, mint hasznot. Egy ilyen Kommissiónak tsak akkor lehetne helyye, mikor kétségbe hozódhatna az, hogy a' Bankó fizethet. Most pedig ezt senki kétségbe nem hozhatja; tsak a' laistromát tekintsék meg a' tisztelt Orátorok a' künn lévő Bankó-papírossaknak, 's azonnal meg győződhetnek, hogy a' Direktörök nem éltek vissza a' közönség' bizodalmaival.

Fox és Tierney nem győzedelmeskedhettek a' Minister Addington projektoma ellen, melly mint feljebb elő adtuk ennyiben áll, hogy a' Bankó, a' pengő pénzel való fizetésnek el kezdését, még egy ideig szüntesse.

Batava Respublika.

Hága, Febr. 12-dikén. Báró Feltz a' Római Császári udvar' itt lévő Követje, egy ezen város lakosai előtt egészzen új, Bétsi módi, vendégséget adott tegnapelőtt, mellyet t. i. pompás szánkázás előzött meg. Minden szán előtt tzifra öltözetű lovagok nyargaltak fáklyákkal, 's leg elől ment a' muzsikusok' serege. Minden szánban egy egy Gavallér ült, egygyik a' másika' feleségivel. Báró Feltz a' Frantzia Követ Semonville feleségi-

vel szánkázott. A' szánkázást fényes bál követte.

Polgár Semonville tegnap tartotta azon nagy vendégséget, mellyet az Első Konzúl sogorának Leclercnek halála által okoztatott gyász miatt mind ez ideig halasztani kénytelen volt — 's a' mellyen 400 személyek voltak jelen. Itt volt Generál Victor is ritka gazdagságú ruhába öltözve lévő Adjutánsaival 's egyéb hozzátartozókkal, a' kikötet Louisianába fogják kíséni. Hanem még nevezetesebb meg jegyzés ezen bálról az, hogy a' revolutzió után most szemléltetett leg előbbször ilyen alkalmatossággal egy kárpit (Thronhimmel) a' melly alá egy üres karos-szék volt a' Követ számára helyheztetve.

Az Admiral Dewinter vezérlése alatt lévő Hollandus hajós-seregről olyan tudósítások érkeztek, hogy a' Touloni kikötőhelybe béevezvén, ott számos fegyveres népet vett fel, a' honnét kevés mulatása után Szárdinia felé vette útját, és a' Cagliari kikötőhelybe szándékozott kikötni. A' Helytartót tudósította szándéka felől Admiral Dewinter, hogy t. i. a' hajóin lévő számos betegekre nézve, 's meg azért is, hogy friss víz és egyéb szükséges dolgok iránt fogyatkozása volna, az ezen kikötőhelyben való megállapodásra engedelmet kívánna. A' Helytartó a' Dewinter' kérésit megfontólván, 's az ott lévő Anglus hajók vezérével is közölvén, nem adott engedelmet néki a' kikötőhelybe való be evezésre. Ezen környülállásnak meg gondolása, 's meg az, a' mit minden közönséges, kivált képpen pedig az Anglus levelek hirdetnek, hogy t. i. Szárdinia szigete eladattásának már tsak a' helybehagyás által való megerősítte-

tése volna hátra az Anglus udvarnál, nem kis szeget ütött sok politikusoknak a' fejekbe, és azt, a' szerént mint ki-ki közüllök vagy a' békefféget vagy a' hadakozást szivelli, ennek vagy annak előpostájának magyarázza lenni.

N é m e t O r s z á g.

Regensburg, Febr. 15-dikén. A' Dietális Deputáció ma tartotta a' pótolások állapotját illető 42-ik ülését, mellyben a' Frantzia és Orosz Ministereknek azon tóldalék plánumjokra való voksolás kezdődött el, melly plánumban, mint a' 16-ik M. Kurirban is említődött, a' Toskánai Nagy Herzeg' kárának kipótoltatására rendeltetett minden tartományok, 's az ő Választó Fejedelemségre leendő emeltetése, nem külömben a' Birodalom új Fő Kantzelláriussa' fizetése hátra lévő részének a' Rénus jobb partján meghagyatandó vámok által leendő egész kipótoltatása, ezen vámoknak elintéztetése, 's más egyéb környülállások, fordúltak elő. A' *Cseh* Minister e'képpen voksólt: — „

„Még nem érkeztén el hozzá azon útásítások, mellyeknek hozzá leendő érkezések felől, ő, mingyár a' Párisban Oktober' 26-dikán költ 's a' Toskánai N.Hertzeget illető Kötés 's annak költsönös kiseréltetése után Bétsből jelentést vett, mostanában nem tehet a' közbenjáró Hatalmasságok Ministerjeik által be adatott tóldalék plánumnak minden tikkelyei felől egész nyilatkoztatást. Nevezetesen azon megjegyzéseiket ezen Ministereknek, a' mellyek a' Rénusi vámoknak jövő béli állapotjokat illetik, nagy meggondolással való megfontoltatásra méltóknak lenni itéli. Szükségesnek tartja ezen alkalmatossággal a' Frantzia Respublika és

Német Birodalom között való új határ felől is emlékezni. Ez a' határ ugyan a' Rénus vize: hanem a' tulajdonképpen való elválasztó linea, az úgy nevezett *Thalweg* *). Ez a' Thalweg pedig nem állandó, minthogy nagy részint a' víznek sebességétől függ, mellyet a' mesterség és szorgalmatosság nem kormányozhatnak örökös állandó pontok szerént. Erre nézve, hogy ezen közös határlineát valósággal esmérni lehessen, 's hogy a' maga jussával, annak mentiben, mind a' tulsó mind az inenső Hatalmasság tévelygés nélkül birhasson: szükség leszen ezen határlineát pontosabban elrendelni, 's ezen határozást mind annyiszor megújítani, valahányszor a' víz, a' maga folyását változtatni fogja. Egymás tárgy még, mellyet további hasonló megfontolás alá venni méltó, az úgy nevezett *Lerakás jussa* (Etape. *Stapelrecht*). Minden megvallja, hogy e', káros a' kereskedésnek, hajókázásnak, 's még azon tudatlanságnak idejéből veszi eredeti, midőn a' kereskedés gátoltatott, egy szóval az egész járást kelést késlelteti, drágítja, a' melly környülállások, annak, a' mostani időkben leendő eltöröltetését javasolják. Szükséges végezetre oly intézeteket tenni, hogy az új rendelkezések a' Rénus jobb partjának függetlenséget semmi részben ne rövidettség, a' Német tartományok között való ki és bevitelt 's a' közöttök fennálló kereskedést ne akadályoztassák, &c.

(* *Thalweg*, melly kifejezés a' Lünevilleri Kötésben elő fordúlt, a' dolog természeté szerint a' víznek azon ágát teszi, mellyen a' hajók járnak. Tehát igen változandó, mivelhogy, ha ma egy szigetnek a' jobb partja felől járnak a' ha-

jók, meg történhetik, hogy nem soká, csak egy nagy árvíz után is, annak bal partja felől járhatnak: következésképpen ezen sziget, a' Thalwegen majd túl, majd pedig azon innen esik. — Hogy a' Thalweg nevezett alatt egy nagy víznek a' közepit kellene érteni, nem egygyezik meg a' dolog természetivel. Hol volna Béts mellett a' Duna közepe, a' hol a' néhány ágakat és szigeteket formál. Sőt a' hol csak egy ága van is a' víznek, ott sem a' közepit teszi annak: mert így a' víznek jobb vagy bal partján lévő vámot el kerülhetné a' hajós, ha a' hajót úgy kormányozná, hogy a' víz közepin, mint az ezen értelem szerént úgy neveztető Thalwégen túl, mennyen el. Ez az értelem adott is már egyfzer alkalmatosságot a' Rénus vizén egy kis tzivodásra. Tavály nyáran egy terhes hajó Köln mellett evezvén el, el akarta kerülni a' vámot és az alkalmatlan lerakást, melyre nézve az általellenben lévő part mellett akart el evezni, hanem a' vámról eleibe mentek, és a' tulsó part mellé vezetvén, le tartóztatták; a' melly történet arra adott alkalmatosságot, hogy nem soká ki jött, hogy mit kellensen és mit nem közönségesen érteni a' Thalweg nevezet alatt)

(** Stapelrecht, Etape, vagy Lerakás jussa, azt a' juss teszi, melly szerént a' le 's fel menő hajók bizonyos helyeknél kikötni, portékájokat az ott lévő magazinumokba le rakni, azért fizetni, 's azt innét tovább, ide való hajókon vitetni tartoznak. Illyen jussal birnak Köln és Maintz városaik még ma is.)

Frantzia Respublika.

Páris, Febr. 16-ikán. Itt nagyon halnak az

emberek, annyira, hogy némely Familiák a' törvény szerént meg határoztatva lévő időn túl, 36 órát is várakozni kéntelenítettnek némelykor, míg halottjaikat eltemettethetik, melyre nézve a' Párisiak, a' kik minden dologból tréfát szeretik csinálni, ilyen példabeszédet gondoltak ki: Most, ha meg akarunk halni, két nappal előre ki kell bérelnünk a' temetőhelyet. — A' *Hotel Dieu* nevű ispotalyban egygyik nap 400 ember halt meg.

Abban a' nagy vendégségben, mellyet, mint már említettük, Gen. Moreau adott vólt nem rég, többire tsaknem mind idegen nemzetekből való vendégek lévén, azt mondják, hogy így szollott vólna Moreau: Az egész világ mellett van, tsak Frantzia ország hibázik.

Helvétziai Respublika.

Berna Febr. 19-dikén. A' mi Párisban lévő Deputatusaink között egy, eképpen ír: Még meg nem határozhatjuk a' napot, mellyen innét hazánkba vissza fogunk indulni: pedig a' dolgot már elvégeztük, és itt igen drága minden. Eleint mindenek azt hitték, hogy főbb Magistratúalis személyeinket leg először maga fogja Bonaparte ki nevezni: de nem vállalta ezen munkát magára. A' fel vállalt közbenjárást a' fel tett principiumokkal meg egygyezölög, pont szerént véghez akarja vinni: hanem azon túl semmi foglalatoságainkba nem akar avatkozni. De nem is javaslanám az után valakinek közzülünk, hogy felállandó új alkotmányunknak felfordításán törekedjék, vagy fejét az ellen fel emelje.